

Raus Csaba
közjegyzőhelyettes, Budapest
ORCID: -

„TÁVELLENJEGYZÉssel” KÉSZÍTETT ÜGYVÉDI MAGÁNOKIRATOK A KÖZJEGYZŐI ELJÁRÁSOKBAN

Absztrakt

A szakcikk az ügyvédek által távollevők között, elektronikus hírközlő hálózaton keresztül, a mozgóképet, valamint a hangot egyidejűleg továbbító és rögzítő eszköz igénybevételével történő ellenjegyzéssel (ún. távelLENjegyzéssel) készített magánokiratok közjegyzői eljárásban történő felhasználhatóságának és a távelLENjegyzésre (valamint a kapcsolódó távazonosításra) vonatkozó ügyvédi eljárásrendnek a bemutatására vállalkozik. Ebben a kontextusban megvizsgálja a távollevők közötti közjegyzői ügyleti okirat elkészítésének lehetőségét és a kapcsolódó aggályokat. A tanulmány kitér a távelLENjegyzéssel ellátott ügyvédi magánokiratokkal kapcsolatosan annak előnyeire (így a felülhitelesítés mellőzésének lehetőségére) is. A tanulmány az ügyvéd által távelLENjegyzéssel elkészített magánokiratoknak az egyes közjegyzői eljárásokban történő felhasználhatósága mellett gyakorlatban felmerülő problémákat is elemez.

Tárgyszavak: távelLENjegyzés, távelőttemezés, távazonosítás, felülhitelesítés mellőzése, Dáptv., elektronikus aláírás

PRIVATE DEEDS COUNTERSIGNED BY ATTORNEYS-AT-LAW BY WAY OF REMOTE SIGNING IN THE ASPECT OF NOTARIAL PROCEDURES

Abstract

The article discusses the countersigning of documents by attorneys-at-law between parties who are not physically present, via an electronic communications network, using a device that simultaneously transmits and records video and

audio, and the procedural rules for attorneys regarding remote countersignature (as well as the related remote identification). In this context, it examines the possibility of preparing notarial deeds between parties at a distance and the related concerns as well. The study also addresses the advantages of private documents prepared by attorneys with remote countersignature (such as the possibility of omitting the legalisation/diplomatic authentication thereof). In addition to the usability of these types of private deeds in various notarial procedures, the study also analyses the concerns arising in legal practice.

Keywords: remote countersigning, remote identification, omission of legalisation (diplomatic authentication), Hungarian Act on the Digital State, electronic signature

[DOI: 10.66103/KK.2026.2.4](https://doi.org/10.66103/KK.2026.2.4)

I. Bevezetés

A COVID-19 világjárvány kevés pozitív folyamatként említhető az a körülmény, hogy a személyes megjelenést nem vagy nem feltétlenül igénylő jogi (és egyéb) eljárásokban katalizálta azon informatikai eszközök alkalmazását (elektronikus aláírások, elektronikus hírközlő hálózat útján történő személyazonosítás, új szerződéskötési formák stb.), melyek fizikai találkozás nélkül is lehetővé tették a jogügyletek és egyéb eljárások lebonyolítását. Míg a közjegyzői eljárásokban az átmeneti szabályok (pl. hagyatéki eljárásban a végrendelet elektronikus vagy postai úton történő kézbesítéssel történő „kihirdetése”, a tárgyaláson való online jelenlét, illetőleg ügyleti okiratszerkesztésnél a „táv-felolvasás” stb.) – egyelőre – nem tudtak véglegesen meghonosodni¹, addig az ügyvédi hivatásrend egy már korábban létező, az ügyvédek okirati ellenjegyzési eljárását könnyítő szabályt, az ún. „távellенjegyzést” („távellөttemezés”, pontosabban: „elektronikus hírközlő hálózaton keresztül, a mozgóképet, valamint a hangot egyidejűleg továbbító és rögzítő eszköz igénybevételel történő ellenjegyzést”)² alkalmazott, mely utóbb, a pandémia elmúltával is az ügyvédi gyakorlat része maradt. Így lehetővé vált az ügyvé-

1 A minden állampolgár számára (kérelemre) biztosított elektronikus aláírások és ezáltal az elektronikus közjegyzői okiratok elterjedésével számítani lehet rövid-, illetőleg középtávon a távfelolvasási eljárás újbóli bevezetésére, enélkül ugyanis érdemben nincs ügyfél oldalon előnye a tisztán elektronikus közjegyzői okiratok készítésének.

2 Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (Üttv.) 44. § (2) bekezdés

dek számára, hogy a pandémia idején (illetőleg, az eljárásrend és az alkalmazandó technológia kikristályosodását követően más körülmények között is) rugalmas és ügyfélbarát jogi szolgáltatást nyújthassanak ügyfelek számára. Bár a jogszabályi rendelkezés már az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (Üttv.) közlönyállapotú normaszövegében is megjelent, eleinte az ügyvédek sem alkalmazták széles körben, mert sem a technikai feltételek, sem a gyakorlati kivitelezés folyamata nem volt megfelelően meghatározott³ (milyen szoftvert kell alkalmazni, a keletkezett iratokat miként kell megőrizni, szükséges-e videófelvétel készítése stb.). A pandémia azonban szükségessé tette az ügyvédi hivatásrend számára, hogy a jogintézményhez kapcsolódó eljárásrendet tartalommal töltsék meg. Felismerték, hogy a távellenjegyzés elősegítheti a jogi szolgáltatások nyújtását a rendkívüli helyzetben is, illetőleg – különös figyelemmel a felülhitelesítési szabályok alóli mentesítésre is⁴ – akár egyszerűsítheti is a jogi szolgáltatások nyújtását ügyfelek számára. A pandémia idején számos országban komoly problémát okozott a felülhitelesítések kibocsátása, tapasztalataink szerint egyes országokban akár 30 napon túli is lehetett, mire az illetékes hatóság a megfelelő tanúsítványt kibocsátotta (pl. Olaszország, Amerikai Egyesült Államok egyes szövetségi államai). A felek személyes találkozását mellőzhetővé tevő okirat-ellenjegyzési forma alkalmazása iránti piaci igény szükségképpen magával hozta a jogalkalmazási kérdések gyors rendezésének kívánalmát is (ennek az időszaknak a produktumai pl. a Magyar Ügyvédi Kamara elnökének határozatai, ill. minisztériumi megkeresésre adott kormányzati válaszok⁵). A távellenjegyzéssel együtt járó, felülhitelesítés mellőzését lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés ugyancsak segítette a jogügyletek gördülékenyebb lebonyolíthatóságát a rendkívüli helyzetben.

A távellenjegyzés gyakorlata a pandémiás, rendkívüli jogrendet követően is fennmaradt, aminek oka abban is keresendő, hogy nem egy ideiglenes jellegű, a pandémia idején életre hívott eljárásról volt szó, hanem egy olyanról, amely már az Üttv. közlönyállapotában is szerepelt, és amely rugalmas megoldást kínált azon ügyfeleknek, akik akár személyes, akár földrajzi okból nem tudtak/tudnak személyesen az ügyvéd előtt megjelenni, vagy akár csak egy elmaradt ügyvédi meghatalmazást kívántak sürgősen pótolni. Ezzel szemben a közjegyzői eljárás-

3 Szabó Kálmán: Távazonosítás, aláírás, ellenjegyzés és az elektronikus ingatlan-nyilvántartás. In: Ügyvédek Lapja, 63. évf. 1. sz. (2024.) p.24-26, 24. o.)

4 Üttv. 44. § (7) bekezdés;

5 1/2019. (VII. 31.) MÜK elnöki határozat az azonosítás során használható egyes elektronikus hírközlő eszközök auditációjáról (és ennek módosításai); a Miniszterelnökség TKF-1/649/2/2020. iktatószámú tájékoztatása (https://www.zalaiugyvedikamara.hu/uploads/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3_k%C3%BClf%C3%B6ld%C3%B6n%20ki%C3%A1ll%C3%ADtott%20okiratok.pdf, letöltve: 2025.05.15.)

sokban mindezidáig nem tudtak állandó lehetőséggé válni a táv-felolvasáshoz⁶ hasonló eljárásrendek. A kizárólag elektronikus ügyleti okiratok létrehozásának például már a jogszabályi és – a Digitális Állampolgárság program során fejlesztett telefonos applikáció folytán széleskörűen elterjedt – technikai/informatikai feltételei is biztosítottak, azonban az elektronikus, hangot és képet egyidejűleg továbbítani képes hírközlő hálózaton történő felolvasás és a távazonosítás jogszabályi lehetősége még nem létezik. Így aztán a közjegyzői okirat kizárólag elektronikus úton történő aláírása ugyan már informatikai és jogi szempontból is lehetséges⁷ – megfelelő garanciát biztosító távazonosítási mód híján – annak aláírása főszabályként továbbra is személyes jelenléttel történhet, ami az elektronikus aláírások alkalmazási lehetőségeit is erősen leszűkíti. Megjegyzendő ehelyütt, hogy több államban már lehetséges távokiratok készítése, ún. számítógépes látás, arc- és érzelemfelismerés, valamint érzelemelemzés⁸ alkalmazása mellett, jellemzően cégjogi ügyletek lebonyolításában.

A jogalkotó – figyelemmel a közjegyzők közhitelességgel felruházott státuszára, illetőleg arra, hogy a közjegyző által kiállított okiratok közokiratok⁹ – jellemzően szigorúbb alaki követelményeket támaszt a közjegyzői eljárásokban felhasználható okiratokkal szemben (bíróság, közjegyző vagy más hatóság általi névaláírással ellátott magánokirat vagy közokirat). Ugyanakkor egyes közjegyzői nemperes eljárásokban (pl. hagyatéki eljárás, az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény – Kjnp. – szerinti nemperes eljárások, hitelbiztosítéki nyilvántartás esetében az állandó képviselői azonossági nyilatkozat) elegendő a teljes bizonyítóerejű magánokirati forma, így ezekben az eljárásokban felhasználhatóak a távellenjegyzéssel, „távelőttemezéssel” kezeltetett ügyvédi okiratok (jellemzően meghatalmazások, egyéb jognyilatkozatok). Általában a külföldi, külföldön élő örökösökkel, öröklésben érdekeltekkel érintett hagyatéki eljárásokban, de akár bármely közjegyzői eljárásban találkozhatunk ilyen, ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratokkal, melyek a külföldi okiratok felülhitelesítésére vonatkozó szabályokat is „mellőzhetővé teszik”, amivel kapcsolatosan az eljáró közjegyzőnek aggálya, esetleg kétsége merülhet fel. Ezért érdemesnek találjuk az ügyvédi okiratok e speciális típusának bemutatását; kitérve egyúttal a közjegyzői eljárásokban felmerülő gyakorlati kérdésekre is.

6 Lásd bővebben: A Magyar Országos Közjegyzői Kamara elnökének 1/2020. (IV. 1.) utasítása a hang- és videó kapcsolat folyamatos fenntartására alkalmas távközlési eszköz útján megtehető eljárási cselekményekkel összefüggő részletes eljárási szabályokról; veszélyhelyzeti átmeneti rendelkezések

7 A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) 111. §

8 *Sajben Tamás*, Mesterséges Intelligencia kézikönyv az európai közjegyzők számára. Budapest, 2025, 1. kiadás, 35-37. o., 52-53. o.

9 ide nem értve az aláírási címpéldány tervezetét

II. Ellenjegyzés, azonosítás, Pmt. szerinti átvilágítási kötelezettség

Az ügyvéd az okirat ellenjegyzése során a saját maga (vagy irodája, helyettese, alkalmazottja stb.) által szerkesztett okiratot ellenjegyezheti, amennyiben az általa „szakmailag jóváhagyott”. Az ellenjegyzéssel az ügyvéd tanúsítja – a szakmájára vonatkozó felelősségi szabályok figyelembevételével –, hogy az okirat a jogszabályoknak megfelel, azt, hogy a felek nyilatkoztak arról, hogy az okiratban foglaltak megfelelnek az akaratuknak, tanúsítja továbbá, hogy az okiratban megjelölt felek, illetve az eljáró képviselőik azonosítását elvégezte, és az okiratot a felek előtte írták alá vagy az okiraton szereplő aláírást előtte sajátjukként ismerték el.¹⁰ Tehát az okiratot az ellenjegyző ügyvéd nem csak szerkeszti, de az abban foglalt jogügylet tartalmáért szakmai felelősséggel is tartozik. Mivel az okiratot ebben az esetben oklevés jogász szerkeszti, így a magyar jogrendben „kiemelkedik” a teljes bizonyítóerejű magánokiratok közül: az ügyvéd által ellenjegyzett magánokirati formát gyakran többletalakisként írja elő a jogszabály; számos olyan jogügylet vagy jognyilatkozat van, mely kizárólag ügyvéd által ellenjegyzett vagy közokirati formában jöhet létre, illetve tehető csak meg érvényesen¹¹.

Az ellenjegyzést megelőzően, az első kapcsolatfelvételtkor az ügyvédeknek ügyfél-átvilágítási és azonosítási kötelezettsége van a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben (Pmt.) meghatározott esetekben; az azonosításnak nem feltétlenül kell személyesen történnie, ahogy ezt a kapcsolódó Magyar Ügyvédi Kamara (MÜK) erre vonatkozó szabályzata is rögzíti. Ez a lehetőség a távellenjegyzés legfontosabb feltétele, mivel, ha az ügyvédeknek személyes megjelenés mellett lenne kötelező az ügyfélaazonosítás elvégzése, az okmányon szereplő személy arcképének és az elektronikus hírközlő hálózaton továbbított mozgóképen szereplő személy „egyezőségét” nem tudná megállapítani, akkor az ellenjegyzés sem tudna ilyen formában, „távollévők között” megvalósulni. A távazonosításhoz szükséges – nyilvánvalóan, de expressis verbis is kimondva – az ügyfél beleegyezése. A szabályzat emellett meghatározza az alkalmazható szoftvereket és a személyazonosítás céljából felmutatott okmány ellenőrzésének módját. Eszerint az okmány minden, rögzítendő adatot tartalmazó oldalát fel kell mutatnia az ügyfélnek kameraképen, az okmány képének jól láthatónak, tartalmának jól olvashatónak kell lennie, a biztonsági elemet, pl. holografikus azonosító jelet tartalmazó okmány kamera előtti olyan mozgását is meg kell követelni az ügyféltől, ami alapján a biztonsági elem az okmányon

¹⁰ Üttv. 43. § (1) bekezdés, 44. § (1) bekezdés

¹¹ pl. házassági/élettársi vagyoni jogi szerződés, bizalmi vagyonkezelési szerződés, előzetes jognyilatkozat, gazdasági társaság létesítő okirata

felismerhető. A távazonosítás során az ügyvédnek meg kell győződnie arról, hogy a felmutatott okmányon szereplő fénykép és az azonosított természetes személy arcképe, neme, illetve hozzátétőleges kora megegyezik-e. A felvételt 8 évig szükséges megőrizni.¹²

Belátható, hogy ezzel a távazonosítási eljárással kapcsolatosan felmerülhetnek jogi és technológiai (pontosabban: informatikai) aggályok is, mivel az emberi látás becsapható, a fogadónál megjelenített kamerakép módosítható, befolyásolható (különösen az ún. deepfake¹³ alkalmazásával). Aggályos, hogy – legjobb tudomásunk szerint – a legelterjedtebb mozgóképet és hangot egyidejűleg továbbítani képes, elektronikus hírközlési alkalmazások (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Jitsi stb.) jelenleg még nem alkalmasak arra, hogy a deepfake alkalmazását kiszűrjék. Az ügyfél azonosítását követően történik az okirat a felek általi aláírása. Elektronikus aláírás alkalmazása esetén ez történhet minősített, vagy minősített tanúsítványon alapuló, fokozott biztonságú elektronikus aláírással is. Szintén lehetséges az aláírás (illetve a névaláírás sajátjaként történő elismerése az aláírt okiraton) fizikai formában, papír alapon, akként, hogy az ügyfél nem személyesen van jelen az ügyvéd előtt („távélttetezés”). Ennek azonban – a távazonosításhoz hasonlóan – hang és kép egyidejű továbbítására alkalmas, elektronikus hírközlő hálózaton keresztül kell történnie. Utóbbi esetben papír alapú okiratok keletkeznek, melyeket eredetben is el kell juttatni a másik félhez, illetőleg az ellenjegyző ügyvédhez. Az eljáró ügyvéd (a távazonosítást vagy a korábbi, személyes azonosítást követően) az elektronikus hírközlő hálózaton keresztül nyomon követi a fél általi aláírást (kéri az ügyfelet, hogy aláírását az okiraton sajátjaként ismerje el). Távélttetezés esetén a felvételt nem 8, hanem 10 évig köteles megőrizni az ellenjegyző ügyvéd.¹⁴ Kérdésként merülhet fel ezzel az eljárással kapcsolatosan, hogy amennyiben az ügyvédhez még az eredeti, távellenjegyzéssel ellátott okirat nem érkezett meg

12 A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben és az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben meghatározott kötelezettségek teljesítéséről szóló 10/2019. (VI. 24.) MÜK szabályzat 5. címében foglaltak szerint

13 A Merriam-Webster szótár meghatározása szerint: olyan kép vagy mozgókép (felvétel), melyet meggyőző módon, akként módosítottak, manipuláltak, hogy azt a hamis látszatot keltsse, hogy az azon szereplő személy megtett vagy mondott valamit, amit valójában nem tett meg vagy mondott. (<https://www.merriam-webster.com/dictionary/deepfake>). A definíciót Az Európai Parlament és a Tanács 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 RENDELETE a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) 3. cikk 60. pontja is tartalmazza: „az MI által generált vagy manipulált kép, audio- vagy videotalom, amely hasonlít létező személyekre, tárgyakra, helyekre, entitásokra vagy eseményekre, és amely egy személy számára megtévesztő módon autentikusnak vagy valóságosnak tűnne”.

14 Farkas Fanni, Lovas Lilla: Távazonosítás, távélttem és elektronikus ellenjegyzés – melyik mit jelent és mire jó? (Jogászvilág, <https://jogaszvilag.hu/cegvilag/tavazonositas-tavelottem-es-elektronikus-ellenjegyzes-melyik-mit-jelent-es-mire-jo/>, letöltés dátuma: 2026.01.16.)

(pl. ügyvéd által ellenjegyzett meghatalmazás), ebben az esetben a közjegyzői eljárásban felhasználható-e ez az okirat, melyen az ügyfél nem eredeti aláírása (annak másolata) és az ügyvéd eredeti ellenjegyzése szerepel? Erre egyértelmű jogszabályi rendelkezés nincs, azonban az „eredetben vagy hiteles másolatban” megkövetelt iratok esetében kikövetkeztethető a jogszabályi környezetből analógia útján, továbbá beláthatóan az a kevésbé aggályos, ha minden esetben megköveteljük az eredetben az ügyfél (ügyfelek) által aláírt okirati példányt is, akkor is, ha a fénymásolt fizikai aláírást tartalmazó okiratra vezet rá az ügyvéd ellenjegyzését. Megemlítendő, hogy – a Polgári Perrendtartás, valamint a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (Dáptv.) rendelkezéseivel összhangban – amennyiben az ügyvéd elektronikusan, megfelelően digitalizálva nyújtja be a képviseleti jogosultságát igazoló okiratot, úgy az általa megfelelően digitalizált papír alapú okiraton szereplő aláírás „eredetisége” csak abban az esetben vizsgálható, ha annak eredetiségével kapcsolatosan a bíróságnak alapos kétsége merül fel.¹⁵ A bíróság tehát jellemzően eltekint a papír alapú eredeti okirati példány bemutatásától, így az eredeti példány „bevárása” távellenjegyzés esetében sem feltétlenül szükséges (azonban utóbb szükségessé válhat a felmerülő körülmények tükrében). Az ügyvédek számára – felelősségi szempontból – egyébként a legbiztonságosabb ellenjegyzési forma (a fizikai, személyes jelenlét mellett zajló ellenjegyzés mellett) az ellenjegyzett okirat ügyfél/ügyfelek általi elektronikus aláírása (az elektronikus aláírás ügyfél/ügyfelek általi sajátként történő elismerése). Az elektronikus aláírásnak ebben az esetben a minősített, vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás informatikai kritériumának (és jogszabályi előírásának) kell megfelelnie. Minősített elektronikus aláírás a Dáptv. szerinti elektronikus aláírás is¹⁶ (utóbbi egyébként előrelépést jelent a korábban hatályos, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény alapján a Magyar Állam által korábban biztosított, azonosításra visszavezetett dokumentum hitelesítési, ún. „AVDH” aláíráshoz képest, mely nem minősült minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírásnak). Amennyiben az ügyvédi ellenjegyzés jogi személy képviseletének tekintetében történik, úgy – a jogszabályoknak való megfelelés tanúsítása mellett – a képviseleti jogról való meggyőződés is szükséges ahhoz, hogy az okirat ellenjegyezhető legyen.

15 A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 611. § (1) bekezdés

16 A digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (Dáptv.) 54. §

III. Az ügyvédi (táv)ellenjegyzéssel ellátott magánokiratok az egyes közjegyzői nemperes eljárásokban

Fentiekre is tekintettel érdemesnek tartjuk annak részletezését, hogy az egyes közjegyzői nemperes eljárásokban miként fogadhatóak el a fentiek szerinti távellenjegyzett okiratok. Vizsgálati szempontunk szerint két csoportra oszthatjuk a közjegyzői eljárásokat aszerint, hogy a távellenjegyzett ügyvédi magánokirat elfogadható, felhasználható-e az adott eljárásokban, vagy az nem bír az adott norma által előírt, megfelelő alakiságokkal.

A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) alapján a meghatalmazott képviseleti jogosultságát közjegyzői okirattal vagy olyan magánokirattal kell igazolni, amelyben a fél aláírását közjegyző, bíróság, más hatóság vagy magyar konzuli tisztviselő hitelesítette.¹⁷ Erre tekintettel az ügyvédi (így akár „távellenjegyzett”) magánokiratok a közjegyzői okiratba foglaláshoz, illetőleg a képviseleti jog közjegyző általi, záradéki ténytanúsítványi formában történő tanúsításához¹⁸ sem elegendők. Álláspontunk szerint azonban az ügyleti okiratokhoz¹⁹ és a (jegyzőkönyvi) ténytanúsítványokhoz mellékletként történő csatolása az ilyen iratoknak lehetséges, amennyiben nem a képviseleti jog közhiteles igazolása a csatolás célja. Jegyzőkönyvi ténytanúsítványok felvételekor ugyanis, amennyiben a ténytanúsítvány felvételét kérő magánszemély a felkérő ügyfél, a képviseleti jogot a közjegyzőnek – erre irányuló felkérés hiányában – nem kell tanúsítania, erre figyelemmel vizsgálnia sem kell azt. Az ügyfél azonban tehet arra vonatkozó tényállítást, hogy kijelentése szerint mely természetes vagy jogi személy érdekkörében jár el. Ezekben az esetekben érdemes lehet az ügyvéd által ellenjegyzett magánokirati meghatalmazást mellékletként a jegyzőkönyvhöz csatolni. Az egyes értékpapírok fizikai megsemmisítésének igazolására felvett jegyzőkönyvi ténytanúsítvány is egy példa lehet ezekre az esetekre: a kibocsátó képviseletére, a ténytanúsítás során történő közreműködésre (megsemmisítésére) szóló meghatalmazásra a vonatkozó kormányrendelet²⁰ nem ír elő kötelező alakiságot. Ezekben az esetekben a képviselő nem tesz ügyleti jognyilatkozatot (eljárása nem a félnek a „közjegyzői okirat felolvasásánál, aláírásánál” történő képviseletére irányul, a ténytanúsító jegyzőkönyvet főszabályként alá sem kell írnia), így ebben az esetben az eljáráshoz elegendő az ügyvéd által ellenjegyzett magánokirati – így akár távellenjegyzett – meghatalmazás.

17 Kjtv. 132. § (1) bekezdés

18 Kjtv. 146/B. §

19 Fontos megjegyzés, hogy e helyütt nem a képviseleti jog igazolására az ügyleti okirathoz fűzött meghatalmazásra utalunk, hanem esetlegesen ún. informatív mellékletként, kvázi képként történő csatolásra (pl. jogosult egyoldalú, közjegyzői okiratba foglalt jognyilatkozata a hatálybalépésről, melyhez kapcsolódó magánokiratot kér csatolni).

20 Az egyes értékpapírok előállításának, kezelésének és fizikai megsemmisítésének biztonsági szabályairól szóló 98/1995. (VIII. 24.) Korm. rendelet (Épmr.)

A Kjtv.-n kívüli egyéb közjegyzői nemperes eljárásokban, így mind a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.), mint háttérnorma rendelkezései, mind a Kjnp., mind a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (Hetv.), valamint a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi L. törvény (Vht.) jogszabályi rendelkezései szerint a beadványok, nyilatkozatok, meghatalmazások alaki szempontból megfelelően előterjesztettek, ha azok ügyvédi ellenjegyzéssel (így akár távellenjegyzéssel) vannak ellátva, hiszen ezáltal teljes bizonyítóerejű magánokirati formával rendelkeznek. A közelmúltban felmerült a gyakorlatban az a jogértelmezési kérdés, hogy a jogi képviselők beadványainak ún. AVDH (Azonosításra Visszavezetett Dokumentumhitelesítés) aláírással történő ellátása a közjegyzői nemperes eljárásokban (az ún. iForm szolgáltatás igénybevételel) megfelelő alakíságot jelentett-e, mivel az iForm szolgáltatás automatikusan ezt a hitelesítési tanúsítványt helyezte el az elektronikus iratbenyújtás esetén a beadványon. Az Üttv. 18. § (1) bekezdése valamint az okiratszerkesztésről és az elektronikus ügyintézésről szóló 11/2017. (XI. 20.) MÜK szabályzat 2.1.4. pontja alapján a jogi képviselők tekintetében nem volt elegendő, ha kizárólag AVDH aláírással látták el a beadványt, hanem szükséges volt a Dáptv. szerinti feltételeknek megfelelő minősített elektronikus aláírás vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás használata is. Ha a jogi képviselő a beadványához olyan meghatalmazást csatol, mely távellenjegyzéssel készült, el kell fogadni, amennyiben az tartalmazza a jogi képviselő Dáptv. szerinti feltételeknek megfelelő, minősített elektronikus aláírás vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírását [különös tekintettel a Dáptv. 6. § (3) bekezdésére]. Ez arra az esetre is alkalmazandó, ha fizikai aláírás ellenjegyzése történik, és akkor is, ha az eljáró ügyvéd az ügyfelének elektronikus aláírását „hitelesítette”. Az AVDH aláírás 2025. október 31-ével kivezetésre került, így ez a probléma a gyakorlatban már nem merülhet fel. A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (Fmhtv.) és az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 1896/2006/EK rendelete (2006. december 12.) (Eufmhr.) alapján a meghatalmazás fennállásáról (hatályosságáról, érvényességéről) elegendő nyilatkoznia a kérelmet előterjesztőnek, azonban egyéb beadványok esetén szintén megfelelő a teljes bizonyítóerejű okirat. Visszautalnánk itt arra, hogy az eljárás perré alakulása esetén a későbbiekben szükséges lehet az ügyvéd előtt távellenjegyzéssel elkészített meghatalmazás eredetben történő csatolása.

A hitelbiztosítéki nyilvántartásról szóló 2013. évi CCXXI. törvény (Hbnytv.) tartalmi szempontból specifikus meghatalmazás szükségességéről rendelkezik²¹, alaki szempontból mind a közokirati, mind a teljes bizonyítóerejű magánokirati forma

21 A hitelbiztosítéki nyilvántartásról szóló 2013. évi CCXXI. törvény (Hbnytv.) 5. § (2) bekezdés.

megfelelő, így akár a távellenjegyzett, ügyvéd által szerkesztett meghatalmazás is. E helyütt érdemes azt az esetet vizsgálni, mikor külföldi jogi személy, mint meghatalmazó ad az állandó képviselőre meghatalmazást, és ezt ügyvéd látja el távellenjegyzéssel. Figyelemmel korábbi ténymegállapításunkra is, ilyenkor a képviselői jogról való meggyőződés az eljáró ügyvéd felelőssége, így álláspontunk szerint az ilyen meghatalmazás elfogadható. Az ügyfél számára kedvező, hogy ebben az esetben a felülhitelesítés mellőzhető²². Természetesen megkövetelhető ebben az esetben is külföldi, megfelelően felülhitelesített közhiteles irat a jogi személy létezése és/vagy a képviselői jog igazolása céljára.

IV. Összegzés

A kontinentális jogrendre jellemző, kodifikált jogalkotás – az esetjoggal szemben – a megváltozó élethelyzeteket, így a rohamos technológiai fejlődést is csak utólag és lassabb ütemben képes lekövetni. A kapcsolódó jogalkotás katalizátorként szolgálhat azonban egy-egy rendkívüli helyzet, mely képes előre lendíteni a technológiák által biztosított lehetőségek jogi alkalmazhatóságát is; ilyen esemény volt a személyes megjelenés mellőzését lehetővé tevő technológiák elterjedése a jogi munkakörökben, jogi eljárásokban a COVID-19 világjárvány hatására. A személyes megjelenést mellőzhetővé tevő jogi eljárások iránti igény szükségessé tette részletszabályok kidolgozását, mellyel az ügyvédi távellenjegyzés – az annak hitelességével kapcsolatos aggályok ellenére is – egy jó gyakorlattá tudott válni. A közjegyzői ügyleti okiratok terén is valós igény merülhet fel idővel az ügyfelek széles rétegében egy olyan eljárásrend iránt, mely a távolról történő személyazonosítás, az elektronikus aláírások és egyéb kapcsolódó, új technológiák alkalmazásával, személyes megjelenés nélkül, akár határon átnyúlóan teremt lehetőséget közjegyzői ügyleti okiratok aláírására. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni a jelen tanulmányban is említett veszélyeket sem. A technológiai fejlődés, mely lassabb ütemben ugyan, de magával hozza a jogszabályok változását, idővel lehetővé teheti akár a határon átnyúló ügyekben a felülhitelesítési szabályok teljes mellőzhetőségét is. Ez gyorsabb, rugalmasabb és anyagilag is kedvezőbb módon tenné lehetővé az egyes jogügyletek lebonyolítását, aminek gazdaságélénkítő hatása is lehet. Ez a folyamat vélhetően az elektronikus aláírások alkalmazása terén, először az Európai Unió és az EGT tagállamok

22 Üttv. 44. § (7) bekezdés

területén valósulhat meg. Az erre irányuló törekvések már az eIDAS 2.0 rendelet²³ létrejöttét megelőző konzultációk során felmerültek.

Felhasznált irodalom

Szabó Kálmán: Távaazonosítás, aláírás, ellenjegyzés és az elektronikus ingatlan-nyilvántartás. In: *Ügyvédek Lapja*, 63. évf. 1. sz. (2024.) p.24-26, 24. o.)

Sajben Tamás, Mesterséges Intelligencia kézikönyv az európai közjegyzők számára. Budapest, 2025, 1. kiadás, 35-37. o., 52-53. o.

Farkas Fanni, Lovas Lilla: Távaazonosítás, távelőttem és elektronikus ellenjegyzés – melyik mit jelent és mire jó? (Jogászvilág, <https://jogaszvilag.hu/cegvilag/tavaazonositas-tavelottem-es-elektronikus-ellenjegyzes-melyik-mit-jelent-es-mire-jo/>, letöltés dátuma: 2026.01.16.)

Hivatkozott jog(szabályok) jegyzéke

Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (Üttv.)

1/2019. (VII. 31.) MÜK elnöki határozat az azonosítás során használható egyes elektronikus hírközlő eszközök auditációjáról (és ennek módosításai); a Miniszterelnökség TKF-1/649/2/2020. iktatószámú tájékoztatása (https://www.zalai-ugyvedikamara.hu/uploads/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3_k%C3%BCl-f%C3%B6ld%C3%B6n%20ki%C3%A1ll%C3%ADtott%20okiratok.pdf, letöltve: 2025.05.15.)

A Magyar Országos Közjegyzői Kamara elnökének 1/2020. (IV. 1.) utasítása a hang- és videó kapcsolat folyamatos fenntartására alkalmas távközlési eszköz útján megtehető eljárási cselekményekkel összefüggő részletes eljárási szabályokról; veszélyhelyzeti átmeneti rendelkezések

A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) 111. §

23 Az európai parlament és a tanács (eu) 2024/1183 rendelete (2024. április 11.) a 910/2014/EU rendeletnek az európai digitális személyazonossági keret létrehozása tekintetében történő módosításáról

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben és az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvényben meghatározott kötelezettségek teljesítéséről szóló 10/2019. (VI. 24.) MÜK szabályzat 5. címe

A Merriam-Webster szótár meghatározása (<https://www.merriam-webster.com/dictionary/deepfake>)

Az Európai Parlament és a Tanács 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 rendelete a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) 3. cikk 60. pontja

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.)

A digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (Dáptv.)

Az egyes értékpapírok előállításának, kezelésének és fizikai megsemmisítésének biztonsági szabályairól szóló 98/1995. (VIII. 24.) Korm. rendelet (Épmr.)

A hitelbiztosítéki nyilvántartásról szóló 2013. évi CCXXI. törvény (Hbnytv.)

Az európai parlament és a tanács (EU) 2024/1183 rendelete (2024. április 11.) a 910/2014/EU rendeletnek az európai digitális személyazonossági keret létrehozása tekintetében történő módosításáról